



شناسایی و تبیین مؤلفه‌های مفهوم ظرفیت نوآوری با استفاده از روش فراترکیب

مقاله پیش رو با روش فراترکیب تحلیلی در خصوص شناسایی و شناخت ظرفیت نوآوری برای رشد و بقا تهیه شده است. با توجه به خلأ موجود در پژوهش‌های پیشین، این مقاله به دنبال شناسایی و تبیین مؤلفه‌های ظرفیت نوآوری است و شکاف نظری موجود در این حوزه را به شکل جامع و دقیق بررسی می‌کند. این تحقیق از طریق شناسایی و تبیین عناصر و مؤلفه‌های مرتبط با ظرفیت نوآوری، عوامل کلیدی و تأثیرگذار بر نوآوری را توضیح می‌دهد. این مقاله در وبگاه مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری در اسفند ۱۴۰۲ منتشر شده است.

ظرفیت نوآوری، عنصر کلیدی تداوم نوآوری و رشد و بقا در بنگاه‌ها است. باوجود مطالعات گسترده پیرامون ظرفیت نوآوری، توافق نظر چندانی بر مؤلفه‌های این مفهوم وجود ندارد. شناخت دقیق مؤلفه‌های ظرفیت نوآوری به دلیل اهمیت آن در دستیابی به عملکرد بالاتر در نوآوری ضروری است.

پژوهش حاضر باهدف شناسایی و تبیین مؤلفه‌های مفهوم ظرفیت نوآوری با استفاده از روش فراترکیب انجام شده است. بدین منظور، مرور نظام‌مند پیشینه پژوهش برای احصا ابعاد مشترک پژوهش‌های پیشین انجام شد و با انتخاب ۳۱ پژوهش باکیفیت در حوزه مورد مطالعه، ۳۳ کد، ۱۴ مفهوم و ۴ مؤلفه ظرفیت نوآوری شناسایی و برچسب‌گذاری شد.

نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که مؤلفه‌های فنی و فناورانه، انسانی، محیطی و زمینه‌ای و سازمانی در بهبود ظرفیت نوآوری مؤثر هستند. تحقق مؤلفه فنی و فناورانه از طریق تقویت تحقیق و توسعه و فناوری اطلاعات و ارتباطات ممکن است. مؤلفه انسانی با بهبود یادگیری، فرهنگ و کیفیت سرمایه انسانی تحقق می‌یابد.

بهبود مؤلفه محیطی و زمینه‌ای با بهبود فضای کلان اقتصادی اجتماعی، وضعیت رقابت و بازار و دسترسی به امکانات شهری ممکن است. همچنین، مؤلفه سازمانی ظرفیت نوآوری از طریق همکاری، شبکه‌سازی، مدیریت دانش، تخصیص منابع مالی، کارآفرینی، بهبود عملکرد کلی سازمان و عملکرد مدیران سازمانی تحقق می‌یابد.